

Ord med fælles protoindoeuropæisk (PIE) rod/ordstamme

De danske fremmedord 'polyp', 'prognose' og 'klorofyl' kommer fra græsk. Med lidt kendskab til de lydændringer, som er sket i henholdsvis græsk og dansk siden sprogenes fælles oprindelse i det indoeuropæiske ursprog (PIE), vil man kunne gennemskue, at ordene ikke er så fremmede endda. I 'polyp(us)' gemmer sig de danske ord 'flere' og 'fod', i 'prognose' ordene 'for' og 'kende', og i 'klorofyl' ordene 'gul' og 'blad'. Mange andre danske ord har græske slægtninge. Kig selv efter i tabellen nedenfor.

En kortfattet etymologisk uddybning findes i afsnittet '[Lydændringer](#)' efter tabellen.

Sprogene i tabellen:

- dansk (oldnordisk), græsk (og/eller oldgræsk) [**PIE*], evt. latin:

Forholdsord, forstavelser og udråbsord:

- an- [i ansvar (andsvar(=modtale))], αντί(=over for) [**h₂ent-*], ante(=foran)
- af (af), από(=fra) [**h₂epo*], ab(=fra)
- atter (aptr), se ▪ efter
- efter (eptir), απώτερος(=fjernere) [**h₂epotero*]
- for (fyri(=for, foran)), προ [**pro*], pro
- frem (fram), se ▪ for
- i (í), εν [**h₁en*], in
- med (með), μετά(=senere) (<μετά(=hen til, blandt, efter, senere end, på den anden side)) [**meth₂*]
- nej (né(=ikke)), (νη-) [**n-*], ne(=ikke)
- nu (nú), νυν [**nu*], nunc
- om (um (<umb)), αμφί- (<ἀμφί(=om, omkring)) [**h₂nt-bʰi*], ambiō(=gå rundt om)
- op (upp), υπό (<ὑπό(=under) [**upo*], sub(=under, opad)
- over (yfir), υπέρ (<ὑπέρ) [**uper*], super
- ud (út), ύστερος(=senere) ύστερία(=hysteri) (<ὑστέρα(=bug, livmoder) ὕδερως(=ødem, vattersot)) [**ud-*], uterus(=bug, livmoder)

Talord:

- en (einn), (οἶος(=kun, enkelt)) [**Hoi-uo*, ένας/μία har en anden rod og er beslægtet med det danske ord 'samme'], unus(=en, enkelt)
- to (tvá), δύο [**duo*], duo
- tre (þrír), τρεις [**trei-es*], tres
- fire (fjórir), τέσσερις (<τέσσαρες) [**k^wetuer*], quattuor
- fem (fimm), πέντε [**penk^we*], quinque
- seks (sex), έξι (<έξι) [**sueks*], sex
- syv (sjau), εφτά (<έπτά) [**septm*], septem
- otte (átta), οκτώ [**h₃ékteh₃*], octo
- ni (níu), εννέα [**h₁n(e)un*], novem
- ti (tíu), δέκα [**dekm*], decem
- hundrede (hundrað), εκατό (<έκατόν) [**k^mtom*], centum

Stedord (p):

- den (þann), τό [**tō-*], tum(=da, dengang)
- du (þu), συ (dorisk τυ) [**tuH*], tu
- han (hánn), εκείνος (=den dér, hin) [**ké*], cis(=på denne side)
- hvem (hveim), πού(=hvor) πότε(=hvornår) [**k^wo*], quod(=hvad) qui(=hvem)
- hvor (hvar), se ▪ hvem (p)
- jeg (ek), εγώ [**h₁eǵ-*], ego
- mig (mik), εμέ [**h₁me*], mē

Navneord (s):

- ager (akr), αγρός(=mark) [**h₂eǵ-ro-*], ager
- aksel (öxl), άξονας(<άξων) [**h₂eks-*], axis
- alen (áln), ωλένη(=albue) [**h₃eHl-en-*], ulna(=albue, underarm)
- and (önd), (νήσσα) [**h₂enh₂t-*], anas
- angel (öngull)(=medekrog), άγκιστρο [**h₂enk-*], uncus(=krog, hage), se også ▪ eng (s)
- anger (angr(=fortræd)), άγχος(=angst) (<άγχω(=trykke, kvæle)) [**h₂emǵ^h-*], angor(=beklemmelse), se også ▪ angre (v)
- ard (arðr), άροτρο(=plov) [**h₂erh₃-*], aratrum(=plov)
- ars(=bagdel) (ars), ουρά(=hale) [**h₁ers-*]
- arv (arfr), ορφανός(=forældreløs) [**h₃orb^h-o*], orbus(=berøvet, forældre-, barnløs)
- blad (blað), se ▪ blomst (s)
- blak (blakkr(=lysfarvet hest)), φλέγω(=brænde med flamme) [**b^hleg-*], flagrō(=brænde) flamma, [(ital.)bianco(=hvid) er lånt fra germansk, mens blæk og (eng.)black har samme rod, men betyder noget sortbrændt]
- blomst (blómi), φύλλο(=blad) [**b^hel-*], folium(=blad) flos(=blomst)
- bo (bú), φύση (<φύσις)(=natur) [**b^heh₂u-*], futūrus(=fremtidig)
- bold (böllr(=bold, kugle, penis)), se ▪ bul (s)
- bov (bógr), πήχης (<πήχης)(=underarm) [**b^heh₂ǵ^h-u-*]
- broder (bróðir), (φράτηρ) [**b^hreh₂ter-*], frāter
- (øjen-)bryn (brún), φρύδι (<οφρύς) [**h₃b^hreuH-*]
- brønd (brunnr), φρέαρ(=brønd, havdyb) [**b^hreh₁-ur*], ferveō(=syde, koge)
- bul (boli(=tyr)), φαλλός(=penis) [**b^hel-*], follis(=lædersæk, blæsebælg)
- bund (botn), πυθμένας (<πυθμήν) [**b^hud^h-m(e)n*], fundus
- bøg (bók), φηγός [**b^heh₂ǵ-*], fagus
- bøn (bcæn), φωνή(=stemme) φήμη(=rygte)[**b^heh₂-*], for(=taler, siger)
- bønne (baun), φακός(=linse) [**b^ha-*], faba(=bønne)
- dag (dagr), se ▪ i går (s)
- datter (dóttir), θυγατέρα (<θυγάτηρ) [**d^hugh₂-ter*]
- dej (deig), τείχος(=mur) [**d^heiǵ^h-*], fingo(=forme)
- dom (dómr), θωμός(=bunke, stabel) [**d^heh₁-*], se også ▪ dåd (s)
- duft (dup(=støvn)), θυμός(=lidenskab) [**d^huH-mo-*], fumus(=røg)
- dør (dyrr), θύρα [**d^huer-*], foris
- dåd (dáð), θέση (<θέσις)(=stilling, deponering) (θήκη(=gemmede, kiste)) [**d^heh₁-*], faciō(=gøre), se også ▪ dom (s)
- edder (eit(=gift)), οίδημα(=hævelse) (<οιδώ(=svulme)) [**h₂oid-eie-*], aemidus(=hævet)
- elv (elfr), (αλφός(=hvidlig hudfarve ved spedalskhed)) [**h₂elb^ho-*], albus(=hvid)
- eng (eng), ακώννας(=albue) (<αγκών(=krumning, bøjning)) [**h₂enk-*], ancræ(=dal, slugt), se også ▪ angel (s)
- fader (faðir), πατέρας (<πατήρ) [**ph₂ter*], pater
- fjed (fet(=skridt)), se ▪ fod (s)
- fjer (fjöðr), φτερό (<πτερόν)(=fjer, vinge) [**pet-*], penna(=fjer, vinge)
- i fjor (i fjorð), πέρυσι [**per-ut-i* (<**per+*uet(=år)*)], se også ▪ vædder (s)

- fjord (fjörðr), se ▪ fare (v)
- flage (flaga), πλάκα(=plade, flise, sjov) (<πλαξ(=flade)) [**plk-*]
- flod (flóð), πλοίο(=skib) [**pleu-*], pluvius(=regn), se også ▪ flyde (v)
- fod (fótr), πεζός(=til fods) πεδίο(=område) εμπ[εν-]πόδιο(=forhindring) πόδι(=fod) (<πούς (genitiv ποδός)) [**rod-* < **ped-*], pedis(pes)
- foder (fóðr), se ▪ føde (s)
- fole (foli), se ▪ fól (s)
- folk (folk), πλήθος(=mængde) (<πλήθω(=være fylt)) [**pleh₁-*], plebs(=folkemængde), se også ▪ fuld, ▪ flere (a)
- fyr (fúrr), πυρά(=bål) (<πῦρ(=ild)) [*peh₂-ur]
- fæ (fé), (πέκω(=afklippe)) [**pek-*], pecus(=får)
- fól (fyl), πουλάρι (<πῶλος(=fól)) [**plH-*]
- får (fær), se ▪ fæ (s)
- galde (gall), χολή(=galde) [**ǵ^helh₃-*], fel(=galde) (h)ölus(=grøntsager), se også ▪ gul (a)
- garn (garn < görn(=tarm)), χορδή(=streng) [**ǵ^horH-*], hernia(=brok)
- gat (gat(=hul, åbning)), χέζω(=skide) [**ǵ^hed-*]
- gavl (gafł), κεφαλή(=hoved, top) [**ǵ^heb^h-l*]
- gimmer (gimbr(=vintergammelt hunlam)), χιόνι(=sne) χειμώνας (<χειμα(=vinter)) [**ǵ^h(e)i-m-*], hiems(=vinter)
- glam (glam), se ▪ glamme (v)
- gom [*overleveret i 'brudgom'*] (gumi(=mand, jordboer)), χθόνιος(=underjordisk, fra dødsriget) (<χθών(=jord)) [**d^hǵ^hem-*, med metatase (lydombytning) af *d^hǵ^h*], homo(=menneske) humus(=jord)
- grime (gríma(=ansigtsmaske)), Χριστός(=Den salvede) χρίζω(=kåre, udhævne, hvidte) (<χρίω(=salve, farve)) [**ǵ^hrei(H)-*]
- i går (i gær), χτες (<χθες) [**(d^h)ǵ^hies-* < **d^heg^h-* ('brænde', hvoraf det danske ord 'dag'), *d^h* er bevaret i χθες med metatase], heri
- gård (gardr < gerði(=gærde)), χορτάρι(=græs) (<χόρτος(=indhegning, græs)) [**ǵ^hor-t-*], hortus(=have)
- gås (gás), χήνα (<χην) [**ǵ^hh₂en-s-*], (h)anser
- had (hatr), κηδεία(=begravelse) (<κήδος(=sorg)) [**keh₂d-s-*]
- halm (halmr), καλάμι (<κάλαμος(=strå, halm)) [**kolh₂-m-*], culmus(=strå)
- hammer (hamarr(=sten, klippe)), άκμων(=ambolt) [**h₂ek^h-mon-*]
- hane (hani), ((ή)κανός(=hane)) [**kh₂n-*], canō(=syng)
- havre (hafri(="bukkekorn")), κάπρος(=orne, vildsvin) [**kh₂p-*, eller europæisk substratord], caper(=gedebuk)
- hi (hið), se ▪ hjem (s)
- hjem (heimr), κοιμάμαι(=sove) κείτομαι(=ligge) (< κείμαι(=ligge, være)) [**kei-*], civis(=borger)
- hjerne (hjarni), (κάρα, κρανίον) [*kerh₂], cerebrum, se også ▪ horn (s)
- hjerte (hjarta), καρδιά (<καρδία) [**ker(d)*], cor
- hjort (hjötr), κερατάς(=hanrej, idiot) (<κέρας(=horn)) [*kerh₂], cervus(=hjort), se også ▪ horn (s)
- hjul (hjól) [**k^welo-*], κύκλος(=rundkreds) [**k^we-k^wl-o-*], colus(=håndten til spinding)
- holm (holmr), κολοφών(ας)(=top) (<κολώνη(=bakke)) [*kolH-n], collis(=høj, bakke)
- holt (holt(=lille skov)), κλάδος(=gren) [**l^hdo-*]
- horn (horn), κέρατο (<κέρας) [*kerh₂], cornu, se også ▪ hjerne (s)
- hud (húð), κύτος(=lastrum) (<κύτος(=hulning, hylster)) [**(s)kHu-t-*], cutis(=hud)
- hund (hundr), κύων [**kuon-*], canis
- hvælv (hvalf(=hvælvning)), κόλπος(=bugt) [**k^welp-*], (ital.<gr.) golfo(=bugt)
- igel (igull)(=pindsvin), εχίνος(=søpindsvin) [**h₁eg^hi-*]
- ister (istr), εντόσθια(=indvolde) (<εντός(=inde)) [*h₁en-tos], intestina(=indvolde)
- kam (kambr), γόμφος(=nagle, pløk) [**ǵemb^h-*], gemma(=knop, ædelsten)
- karl (karl), γέρος(=gammel) (<γέρων(=olding)) [**ǵerh₂-*], grānum(=korn)
- kerne (kjarni), se ▪ korn (s)
- kind (kinn), γενειάδα(=kinds-kæg) (<γένυς(=kæbe, hage)) [**ǵenu-*], gena(=kind)
- klæg(=leret dynd, stikflue) (kleggi(=stikflue)), γλοιώδης(=klæbrig, fedtet) (<γλοιός(=klæbrig, fugtig)) [**glei-*], glüten(=lim)
- knæ (kne), γόνυ [*ǵenu], genu

- ko (kýr), βόδι (<βους) [**g^weh₃-u-*], bos
- kone (kona), γυναίκα (<γυνή) [**g^wen-h₂*]
- korn (korn), se ▪ karl [*opprindelige betydning er noget modnet/ældet*]
- kval (kvöl), βάλλω(=skyde,kaste) [**g^welH-*], volō(=flyve)
- kvinde (kvenna), se ▪ kone (s)
- kvie (kvíga), se ▪ ko (s)
- kvæld (kveld), se ▪ kval
- kværn (kvern), βαρύς(=tung) βάρος(=vægt) [**g^wer-*], gravis(=tung)
- køn (kyn), γίνομαι(=blive, finde sted) γένος(=slægt) [**ǵenh₁-*], genus(=fødsel, afkom)
- kår (kør(=valg)), se ▪ kyse (v)
- le (lé), λύνω (<λύω)(=løse, slippe fri) [**lh₁u-*], luō(=lide straf)
- ler (leir), se ▪ leve (v)
- lever (lifr), λίπος(=fedt) [**leip-*]
- li(=skråning) (hlið), κλίση(=hældning) κλίνη(=seng) (<κλίνω(=læne, hælde)) [**k^lei-*], clivus(=skråning)
- liv (líf), se ▪ leve (v)
- lo (lófi), άλως(=halo) αλώνι(tørskeplads) (<άλωή(=have, tørskeplads)) [**h₂(e)l-*]
- lud (lauðr), λούζω(=vaske sig) (<λούω(=vaske, bade)) [**leuh₃-*], lavō(=vaske)
- lue (logi), λευκός(=lys, hvid) [**leuk-*], lux(=lys), se også ▪ lys (s)
- lunge (lunga), se ▪ let (a)
- lyd (hljóð), κλέος(=ry) (κλυτός(=berømt) <κλύω(=høre, forstå)) [**k^leu-*], clueō(=hedde, anses for)
- lys (ljós), λύχνος(=lygte) [**leuk-*], luna(=måne), se også ▪ lue (s)
- læge (læknir), λέγω(=sige, betyde) [**leǵ-*], legō(=samle)
- løn (laun), (απο)λαύω(=nyde) (<λεία(=krigsbytte)) [**leh₂u-*], lucrum(=gevinst)
- låg (lok), se ▪ lukke (v)
- mad (matr), μαδώ(=fælde, tabe håret) (<μαδάω(=drysse, dryppe, være våd)) [**meh₂d-*], madeō(=være våd)
- malt (malt), (μέλδω(=smelte)) [**smel-d-*]
- mel (mjöl), se ▪ male (v)
- minde (minni), se ▪ monne (v)
- mjød (mjöðr), μέθη(=beruselse) (<μέθυ(=vin)) [**med^hu-*], medus
- mod(gl.,~ty. müde) (μόðr(=mat, træ)), (μώλος(=møje, kamp)) [**meh₃-*], mōles(=tung masse)
- moder (móðir), μητέρα (<μήτηρ) [**meh₂ter*], māter
- mus (mús), μυς(=muskul, mus) [**muHs*], mus(=mus, rotte)
- myg (mý), μύγα (<μυία(=flue)) [**mus-ih₂*], musca(=flue)
- myre (maurr), μυρμήγκι (<μύρμηξ) [**morui-*], formica [*tabu?*, *m>f ved dissimilation*]
- mælk (mjolk), se ▪ malke (v)
- møde (mæða(=besvær, møje)), se ▪ mod (s)
- mål (mál), μέτρο (<μέτρον)(=mål) [**meh₁-*], metiri(=måle)
- måne (máni), μήνας(=måned) [**meh₁n-es-s*], mensis(=måned)
- måned (mánaðr), se ▪ måne (s)
- nagle (nagli), se ▪ negl (s)
- nat (nátt), νύχτα (<νυξ) [**nok^wt-*], nox
- nav (nǫf), se ▪ navle (s)
- navle (nafli), ομφαλός [**h₃enb^h-*], umbilicus [*formentlig lån fra græsk*]
- navn (nafn), όνομα [**h₃neh₃-mn*], nōmen
- negl (nagl), νύχι(=negl) (<όνυξ(=negl, klo)) [**h₃nogh-*], unguis(=negl, klo, hov)
- nid (nið), όνειδος(=bebrejdelse, hån) [**h₃neid-*]
- nyre (nýra), νεφρός(=nyre) [**neg^whra-*], nefrones(=nyrer, testikler)
- nøkke (nykr(=vandånd)), νιπτήρας(=vaskekumme) víβω (<víζω)(=vaske) [**neig^w-*]
- nål (nál) [*instrumentalsuffix *-tl-*], νήμα(=tråd) νήθω(<νέω)(=spinde) [**sneh₁-*], neō(=spinde), se også ▪ sno (v)
- odder (otr), (ύδρα)(=vandlevende slange) [**ud-ró-*], lutra
- ord (orð), ρήμα(=verbum) (<εῖπω(=sige)) [**uerh₁-*], verbum
- ost (ostr), ζυμώνω(=ælte, gære) ζύμη(=dej, gær) [**iuHs-*, se også ▪ åg], iūs(=suppe, saft)

- ravn (hrafn), κοράκι (<κόραξ(=ravn)) [*kor-], corvus(=ravn)
- rev (rif(=ribben)), όροφος(=etage) οροφή(=loft, tag) [*h₁rebh-]
- rod (rót) [*ureh₂d-], ρίζα [*?], radix
- rune (rún(=skjult tale)), ωρυγή(=skrigen, brølen) [*h₃reuH-], rūmor(=støj, rygte)
- sag (sókk), se ▪ søge (v)
- sang (söngur), (όμφή(=stemme, varselsrøst)) [*seng^{wh}-]
- salt (salt), αλάτι (<άλις) [*seh₂-l-], sal
- sejr (sigr), έχω (<έχω(=holde, besidde)) [*seǵh-]
- sime(=bånd, line) (simi(=bånd, snor, [telefon på islandsk!])), ιμάντας(=drivrem) (<ιμάς(=læderrem)) [*seh₂i-m(n)-]
- skaft (skapt), σκήπτρο(=scepter) (<σκήπτρον(=stav)) [*skeh₂p-o-], scapus
- skarn (skarn), σκατό(=lort) (<σκῶρ(=skarn)) [*sk-ōr]
- slæde (sleði), ολισθαίνω(=glide, slippe) [*h₃slidh-]
- sne (snjór), νιφάδα(=snefnug) (<νίφας) [*sneig^{wh}-], nix
- so (sýr), (űς(=svin)) [*suH-], sus(=svin)
- sogn (sókn), se ▪ søge (v)
- sol (sól), ήλιος (<ήλιος) [*seh₂u-el-], sol
- sold (sáld) [instrumentalsuffix *-tl-], ηθμός(=si, sold) [*seh₁-]
- spyd (spjót), σπεύδω(=skynde sig) [*speud-]
- stad(=sted) (staðr), se ▪ stå (v)
- stald (stallr), στέλνω(=sende) στολή(=uniform, udrustning) (<στέλλω(=udruste, sende)) [*stel-]
- stang (stöng), στοχεύω(=stræbe efter) στόχος(=opstillet mål) [*stegh-]
- sti (stígr), se ▪ stige (v)
- stjerne (stjarna), αστέρι (<αστήρ) [*h₂ster-], stella
- stol (stóll), se ▪ stå (v)
- streng (strengur), στραγγαλίζω(=kvæle) (<στραγγάλη(=snor, strikke)) [*streng^h-], stringō(=snøre)
- ström (straumur), ρεύμα(=ström) (<ρέω(=strömme)) [*sreu-], serum(=valle)
- strá (strá), στρώμα(=madrass) (<στρώμα(=leje, strøelse)) [*sterh₃-], stramen(=strå, strøelse)
- stub (stubbr), τύπος(=type, form) (<τύπτω(=slå)) [*steup-], stupeō(=studse)
- sved (sveiti), ιδρώτας(<ιδρώς) [*sueid-], sudor
- svin (svín), se ▪ so (s)
- sæd (siðr), ήθος(=moral, skik) [*sued^h-]
- sæde (sæti), έδρα(=sæde, (mat.)side) (<έδρα) [*sed-], sēdes
- søn (sonr), γιος (<υιός) [*suH-i(e)u-]
- søvn (svefn), ύπνος (<ύπνος) [*su(e/o)p-no-], somnus
- tag (þak), se ▪ tække (v)
- tand (tönn), δόντι (<οδοός) [*h₃d-(o)nt-], dentis
- tang (töng), δαγκώνω (<δάκνω)(=bide) [*denk-]
- tarv (þörf(=behov)), τέρπω(=fryde) [*terp-]
- tegn (teikn), se ▪ te (v)
- tengsel(=håndøkse til udhuling) (þexla(=økse)), τέχνη(=kunst, håndværk) (<τέκτων(=tømrer, snedker)) [*te-tk-n-], texō(=væve)
- tid (tíð), δήμος(=kommune) (<δήμος(=område, folk i et område)) [*deh₂-]
- tidsel (þistill), στίγμα(=plet, mærke) στίζω(=prikke, tatovere) [*(s)teig-], instigō(=anspore, ophidse)
- time (tími), se ▪ tid (s)
- tjur (þiðurr), (τετράων) [*tetr-]
- toft(=tomt) (topt(=grund til bygning)), δάπεδο(=gulv, husgrund) [*dōm (se ▪ tømmer) + *pod- (se ▪ fod)]
- told(åre-) (þollr), τύλος(=hård hud, callus) (<τύλος(=knyst, nagle af træ)) [*tul-]
- Tor (Þórr), se ▪ stønne (v)
- trane (trani) [<(urgerm.) *k], γερανός [*ǵerh₂-en-], grus
- tro (trú), se ▪ træ (s)
- trug (trog), se ▪ træ (s)
- tryg (tryggr), se ▪ træ (s)
- træ (tré), δρυς(=egetræ) [*doru], durus(=hård)
- trævl (trefill), δρέπω(=skære af, høste) [*drep-]

- tråd (bráðr), τρίβω(=gnide) (τείρω(=slide, pine)) [*ter(H)-], terō(=gnide, rive)
- tyr (bjórr), ταύρος [*teh₂u-ro-], taurus
- Tyr (Týr), Δίας (<Ζεύς/Δεός) [*dieu-, θεός(=gud) har en anden rod og er beslægtet med låneordene 'fest' og 'ferie'], deus(=gud) iupiter (*diéu pater)
- tømmer (timbr), δόμος(=bygning) [*dem-], domus(=hus)
- tå (tá), se ▪ te (v)
- tåre (tár), δάκρυ [*drkh₂kr-], lacrima [<(oldlatin)dacruma]
- uge (vika), εικόνα(=billede)(?<εἶκω(=skifte, vige)) [*ueig-, *ueik-], vīcis(=omskiftning)
- uld (ull), (λήνος) [*h₂ulh₁-neh₂-], lana
- ulv (úlfr), λύκος [*ulkw-], lupus
- vand (vatn), ὕδωρ (<ῥδωρ) [*uod-r, *ud-n-], unda(=bølge, strømmende vand)
- vej (vegr), se ▪ vogn (s)
- vidje (viðja, viðir(=pil)), πιά(=pil) (<ἰέα(=pil) ἴτυς(=fælg, kant)[<φίτυς]) [*ueh₁-i-], vītis(=vinranke, krans)
- vis (vis(=måde)), εἶδηση(=nyhed) εἶδος(=slags) [*ueid-]
- vogn (vagn), ὄχημα(=vogn) (<οχέω(=føre, bære) [*ueǵh-], vehō(=føre)
- vædder (veðr), έτος(=år) (έταλον(=ungt husdyr)) [*uet-os-], vetus(=gammel) vitulus(=kalv) [vitulus>Viteliu(=tyrekalvenes land)>Ιταλία], se også ▪ i fjor (s)
- værk (verk), έργο(=arbejde, værk) [*uerǵ-], urgeō(=trykke, skubbe)
- våge (vök, vökr(=fugtig)), υγρός(=våd, fugtig) [*ugw-], ūvidus(=våd, fugtig)
- vår (vár), έαρ [*ues-r-], ver
- yver (júgr), (ούθαρ) [*h₁e/ou(H)d^h-r-], uber
- æg (egg), αβγό/αυγό (<ῥόν) [*h₂ōui-o-, τὰ ῥά > αβγά > αβγό], ovum
- æg (egg), ακίδα(=spids) [*h₂ék-], acies(=æg, spids) acidus(=sur, skarp)
- øje (auga), μάτι (<ῥμμα(=øje)) ὄψη (< ῥψις(=udseende, henblik) (ῥψ(=øje)) [*h₃ekw-], oculus(=øje)
- øre (eyra), αφτί (<οῦς(=øre)) [*h₂eus-], auris(=øre)
- ørn (ari, örn), ὄρνις(=fugl) [*h₃er-n-]
- øster (austr), έως(=daggry) [*h₂eus-ōs], aurora(=morgenrøde)
- åg (ok), ζυγός [*ieug- , *i>ζ, jvf. (sv.)jäsä(=gære), som er beslægtet med ζέστη(=varme), se også ▪ ost], iugum
- ånde (anda), άνεμος(=vind) [*h₂enh₁-], animus
- år (ár), ῥπα (<ῥρα(=time, tidspunkt) [*Hieh₁-r-], hornus(=fra i år) [hōra(=tid, time)>(dansk)ur er lånt fra græsk]
- åre (æðr), (ήτορ(=hjerne), ήτρον(=underliv)) [*h₁eh₁t-r], uterus
- åre (ár), οίαξ(=ror) [*h₂(o)iH-s-]
- ås (áss), ῥμος(=skulder) [*h₃ems-o-], (h)umerus(=skulder)

Udsagnsord (v):

- age (aka(=flytte, køre)), άγω(=føre, lede) πάω(<ῥπο- + ῥγω) [*h₂eǵ-], agō(=drive, føre, gøre)
- angre (angra(=fortrædige)), αγγώνω(=gøre nervøs, stresse) (<ῥγγω(=trykke, kvæle)) [*h₂emǵh-], angō(=trykke, kvæle), se også ▪ anger (s)
- bide (bita), φείδομαι(=skåne, spare) [*b^heid-], findo(=spalte)
- binde (binda), πείσμα(=stædighed, trods) (< πείσμα(=ton, line)<*πένθ-μα) πεθερός (<πενθερός(=svigerfar, "bundet ved ægteskab") [*b^hend^h-], funis(=reb, tov)
- bo (bua), φύομαι(=vokse, gro) [*b^heh₂u-], fuī(=jeg har været)
- byde (bjóða), (πεύθομαι(=spørge, erfare)) [*b^heud^h-]
- bære (bera), φέρω [*b^her-], ferō
- die (dilk), θήλυ(=kvinde) θηλή(=brystvorte) [*d^heh₁-], fēmina(=kvinde) fēlō(=suge, sutte) fēlix(=frugtbar, heldig)
- drage (draga), τρέχω(=løbe) [*d^hreg^h-], trahō(=trække)
- du (duga), τύχη(=held, lykketræf) τυχαίνω(=forekomme, hænde) (<τυγχάνω(=træffe, lykkes)) [*d^heug^h-]
- falme (fölna<fölr(=bleg, gusten)), πελιδόνος(=bleg, gusten) [*peli-], pallor(=bleghed)

- fare (fara(=færdes)), περνῶ (<περάω)=(komme igennem) [**per-*], portō(=bære)
- fjærte (freta), πέρδομαι [**perd-*], pedō
- flagre (flōgra), πληγή(=sår) πλήγμα(=slag) πλήττω(=ramme) (<πλήσσω(=slå, sår)) [**pleh₂k/g-*], plangō(=slå)
- flette (flétta), πλέκω [**plek-*], plectō
- flyde (fljóta), πλέω(=sejle) [**pleu-*], pluit(=regne), se også ▪ flod (s)
- fnyse (fnýsa, fnasa), πνέω(=blæse) πνεύμα(=ånd) [**pneu-*]
- føde (fæða), ποιμένας (<ποιμήν)(=hyrde) πώμα(=låg [som beskytter]) (πατέομαι(=spise og drikke)) [**peh₂₋*], se også ▪ fader (s)
- gabe (gapa), χάσκω(=gabe) χαίνω(=gabe, stå åben) χάνω(=tæbe) (<χαῶ<χάος)[**gh₂eh₂n-*], hiatus(=gab, åbning)
- gane (gana(=gabe, glo)), se ▪ gabe (v)
- gide (geta(=opnå)), (χανδάνω(=gribe, kunne)) [**ghed-*], hедера(=efeu)
- glamme (glama) [**ga-hlam*, jf. oldn. hlam(=larm, gny)], καλώ (<καλέω(=råbe, tilkalde)) [**klh₁₋*], clamō(=råbe)
- glemme (gleyma(=være lystig)), χλεύη (=spøg, spot) [**gh₁eu-*]
- glitre (glitra), χλιδή (=luksus) (<χλίω(=leve yppigt)) [**gh₁lei(d)-*]
- gyde (gjóta), χύνω(=hælde, udgyde) χυλός(=saft) (<χέω) [**gh₂eu-*], futis(=kande) [*uregelmæssigt gh>f*]
- have (hafa), (κάπτω(=snappe, sluge)) [*usikker, snarere beslægtet med happe/hapse (låneord fra tysk), se ▪ havre*], capiō(=tage) [**keh₂p-*]
- hedde (heita), κινῶ (<κινέω(=sætte i bevægelse)) [**keih₂₋*], ciō(=bevæge, hidkalde)
- helme(=holde op, blive mat af tørst) (-), σκληρός(=hård, sej) σκελετός(=stel, skelet) (<σκέλλω(=tørre, visne)) [**skelh₁₋*]
- hinke (hinka), σκάω(=revne, knalde) (<σκάζω(=halte)) [**skeng-*]
- holde (halda) [mange betydninger, opr. at vogte kvæg], κέλητας(=ridehest) (<κέλης(=løber, hurtigt skib)) [**kel-*], celer(=hurtig)
- høre (heyra), ακούω(=høre, lytte) [**h₂keus-*]
- kende (kenna(=gøre kendt)), se ▪ kunne (v)
- kløve (kljúfa), γλυπτός(=udhugget) (<γλύφω(=skære, indriste)) [**gleubh-*], glubō(=skrælle)
- komme (koma), βατός(=fremkommelig) βασμός(=grad) βήμα(=skridt) βαδίζω(=gå) (<βαίνω)(=gå) [**g^wem-*], veniō
- krabbe (krabba), γράφω(=skrive) [**gerbh-*]
- kravle (krafla), se ▪ krabbe (v)
- kunne (kunna), γνωρίζω(=kende, vide) (<γνώσις(=kundskab)) [**gneh₂₋*], (g)nōscō(=kende) notō(=afmærke)
- kvæle (kvelja), se ▪ kval
- kyse(=skræmme, bortjage, fortrylle) (kjosa(=vælge, smage, tage noget bort)) [eng. choose, sv. tjusa(=bedåre)], γεύομαι(=smage) γεύση(=smag) [**g₂eus-*], gustō(=smage, nyde)
- leje (leiga), λείπω(=mangle, savne) έλλειψη(=udeladelse) (<λείπω(=forlade)) [**leik^w-*], linquō(=forlade)
- leve (lifa(=leve, være tilbage, overleve ["klæbe til livet"])), αλείφω(=smøre, indgnide) [**h₂leibh-*], linō(=besmøre)
- lide (hlíta(=stole på)), se ▪ li (s)
- ligge (liggja), λεχώννα(=barselkvinde) (<λέχος(=leje, seng)) [**leg^h-*], lectus(=leje, seng)
- lukke (lykja), λυγίζω(=bøje) [**leug-*], luxō(=forvrige) luxus(=forvriddning, umådeholdenhed)
- låne (lána), se ▪ leje (v)
- male (mala(=knuse)), μύλος(=mølle) (<μύλλω(=male)) [**melh₁₋*], molō(=male)
- malke (mjolka), αρμέγω (<άμέλω) [**h₂melg-*], mulgeō
- monne(=kunne tænkes) (munu), μένος(=raseri) (<μένος(=sind, vrede, åndskraft)) [**men-s-*], mēns(=sind, tanke)
- nemme (nema(=tage, opfatte)), νόμος(=regel) (<νέμω(=tildele, styre, besidde)) [**nem-*], numerus(=tal)
- rette (retta(=gøre lige, udstrække)), ορέγομαι(=begære) όρεξη(=appetit) (<όρέγω(=udstrække, stræbe) όρεκτός(=strakt) [**h₂reg-*], regō(=styre, herske) rēctus(=lige, ret)
- rive (rífa(=sønderrive)), ερείπιο(=ruin) (<ερείπω(=styrte ned)) [**h₁reip-*], ripa(=skrænt, flodbred)

- ro (róa), ερέτης(=roer) [*h₁reh₁-*], rēmus(=åre)
- ryge (rjúka(=ryge, flyve op)), ρεύομαι(=ræbe) (<ερεύγομαι(=kaste op, udspy)) [**h₁reug-*], ructō(=ræbe, udspy)
- række (rekja(=udfolde)), se ▪ rette (v)
- røre (hræra), κρασί(=vin) κράση(=blanding) κρατήρας(=krater, stort vinkar) (<κεράννυμι, κιννάω(=blande vin med vand)) [**k₁erh₂-*]
- se (sjá) [ty. sehen], έπομαι (<έπομαι)(=følge) [**sek^w-*], sequor(=følge, have for øje)
- sidde (sitja), se ▪ sæde (s)
- skide (skíta), σχίζω(=spalte) [**skid-*], scindō(=spalte)
- skille (skilja), σκαλίζω(=skrabe, snitte) (<σκάλλω(=kradse, grave) [**skelH-*], culter(=kniv)
- skinne (skína), σκιά(=skygge) [**sk₂eh₂-ih₂-*]
- skue (skoða), (κοέω(=bemærke)) [**(s)keuh₁-*], caveō(=vogte, sørge for)
- skære (skera), κουρά(=klipning af får) (<κείρω(=skære af)) [**(s)ker-*], caro(=kød) cortex(=bark)
- skønne (skynja), se ▪ skue (v)
- slikke (sleikja), γλείφω (<(εκ)λείχω) [**leig^h-*], lingō [*lingua, (oldlatin)dingua, har en anden rod og er beslægtet med det danske ord 'tunge'*]
- sno (snúa), νεύρο(=nerve) (<νεύρον(=sene)) [**sneh₁-ur/h*], nervus(=sene, nerve), se også ▪ nål (s)
- sove (sofa), se ▪ søvn (s)
- sparke (sparka), σπαρταρώ (<σπαίρω)(=sprælle) [**sperH-*]
- spinde (spinna), πενία(=fattigdom) (<πέννομαι(=anstreng sig)) [**(s)penh₁-*], pendō(=hænge)
- spy (spýja(=kaste op)), πτύω(=spytte) [**spi(e)uH-*], spuō(=spytte)
- spænde (spenna), σπάω(=brække, knække) [**(s)peh₂-*]
- spå (spá), σκέφτομαι(=tænke) (<σκέπτομαι(=beskue, overveje)) [**spek^h-*], spectō(=betragte)
- stige (stíga), στίχος(=verslinje) (<στείχω(=gå, stige op)) [**steig^h-*]
- stille (stilla), se ▪ stald (s)
- strø (strá), στρατός(=hær, lejr) [**streu-*, **ster-*], struō(=stable, bygge)
- stønne (stynja), στενάζω(=sukke, stønne) (<στένω(=drøne, stønne)) [**(s)ten-*], tonō(=tordne)
- stå (standa), στάση(=ståsted) στέκομαι(=stå) (<ίστημι(=stille)) [**steh₂-*], stō(=stå) status(=stilling)
- sugе (súga), υετός(=skylregn) (<ύω(=regne)) [**suh₂-ie/o-*], sūgō(=suge)
- sy (sýja), υμήν (<ύμήν)(=tynd hinde, insektvinge) [**siuH-mn-*], suō(=sy) subula(=syl)>σουβλάκι
- søge (sækja(=opsøge, angribe)), ηγεμόνας(=hersker) (<ήγεμύν(=anfører)) (ήγέομαι(=føre)) [**seh₂g-*], sagiō(=spore, opsnuse)
- te(=vise sig) (tjá), δείχνω (<δείκνυμι)(=vise, pege) [**deik^h-*], dicō(=sige)
- tegne (teikna), se ▪ te (v)
- tække (þekja), στέγη(=tag) στεγνός(=tør) (<στέγω(=dække)) [**(s)teg-*], tectum(=tag) tegō(=dække)
- tæmme (temja), δαμάζω [**demh₂-*], domō
- tære (tæra), δέρμα(=hud, skind) (<δέρω(=flå)) [**der-*]
- tø (þeyja), (τήκω(=smelte)) [**teh₂-*], tabeō(=smelte)
- tørste (þyrsta), se ▪ tør (a)
- tåle (þola), τάλαντεύω(=vugge, gyngе) (<τάλαντον(=vægt)) [**telh₂-*], tolerō(=bære, tåle)
- vide (vita), ιστορία (<ίστωρ(=kender, ekspert)) ιδέα(=begreb, tanke) δω(=se [aoristform]) (<είδω, οίδα(=se, vide)) [**ueid-*], videō(=se)
- vige (víkja), se ▪ vidje (s)
- vokse (vaxa), se ▪ øge (v)
- vælde (vella), ειλεός(=tarmslyng, ileum) (<ειλέω(=rulle, sno)) [**uel-*], volvō(=dreje, hvirvle, rulle)
- vælte (velta), se vælde
- væve (vefa), υφαίνω [**(h₁)uebh^h-*]
- æde (eta), έδεσμα(=spise, føde)(<έδω(=æde, spise)) [**h₁ed-*], edō(=æde, spise)
- øge (auka), αυξάνω αυγή(=gry) [**h₂eug-*], augeō

Tillægsord og biord (a):

- blød (blautr(=blød, våd)), (φλυδάω(=flyde over, blive våd)) [**bh₁lid-*], fluō(=flyde, strømme)
- diger (digr), se ▪ dej (s)
- døv (daufr), τυφλός(=blind) [**d^huebh^h-*]

- eller (ellar), άλλος(=anden, én til) [**h₂el-io-*], alius(=en anden)
- end (enn(=endnu)), αντί(=overfor) [**h₂ent-*], ante(=foran), se også ▪ an-
- fal (falr(=som er til salg)), πουλάω (<πωλέω(=sælge)) [**pel-*]
- flad (flatr), πλατύς(=flad, bred) [**pleth₂₋*], planus
- flere (fjöl-, fleiri, flestr), πολύς(=meget) (πολύς, πλείων, πλείστος) [**p(e)lh₁-u*], plus(=mere), se også ▪ folk (s), ▪ fuld (a)
- flest (flestr), se ▪ flere (a)
- ful (fúll(=rådden)), πύο (<πύον)(=materie, pus) [**puH-*], pus(=materie,gift)
- fuld (fullr), πλήρης [**pleh₁-*], plēnus, se også ▪ folk (s), ▪ flere (a)
- få (fár), παιδί (<παῖς)(=barn, dreng, slave) [**peh₂-u-*], parvus(=lille)
- gerne (gjarna), χαίρω(=glæde sig) [**gher(H)-*], horior(=opmuntre)
- gul (gulr), χλωρός(=gul, grøn) [**ghelh₃₋*], helvus(=honninggul), se også ▪ galde (s)
- hamper (apr(=hård, bitter)), ωμός(=rå, grusom) [**HeHmo-*], amarus(=bitter)
- hul (holr), κάυλα(=lidelighed) (<καυλός(=stængel, hul fjer, sværdhæfte)) [**keh₂ulo-*], caulis(=stængel, kål)
- hård (harðr), κρατώ(=holde, holde på, vare) κράτος(=stat, magt) [**kret-s-*]
- kold (kaldr), (γελανδρόν(=frost)) [**gel-*], gëlu(=frost)
- kvik (kvikr), βίος(=liv) [**gweih₃₋*], vivus(=levende)
- kåd (kátr), (γηθέω(=glæde sig)) [**geh₂d^h-*], gaudeō(=glæde sig)
- led (leiðr), αλιτήριος(=snu, kriminel) (<αλείτης(=kriminel)) [**h₂leit-*]
- let (léttir), ελαφρός(=let, hurtig) [**h₁leng^{wh}-ro-*], levis(=let, nem)
- mager (magr), μακρός(=lang) [**meh₂k-*], macer(=mager, tynd)
- megen, mǫgel- (mikill), μεγάλος (<μέγας) (=stor) [**meg^h-h₂₋*], magnus(=stor)
- midt (mitt), μέσος(=i midten) [**med^hio-*], medius(=i midten)
- mindre (minni), μειώνω(=formindske) (<μείων(=lille, ringe)) [**meiH-u-*], minuō(=formindske)
- ny (nýr), νέος(=ny, ung) [**neuo-*], novus(=ny, frisk)
- nøgen (nakinn), γυμνός [*tabu?*, *metatase (lydombytning) af *nog^{wm}ós*], nudus
- ren (hreinn), κρίνω(=adskille, bedømme) [**kre(h₁-)i-*], cernō(=sigte, adskille)
- ret (réttir), se ▪ rette (v)
- rød (rauðr), (ερυθρός) [**h₁reud^h-*]
- rå(=ubehandlet, blodig) (hrár), κρέας(=kød) [**kreuh₂₋*], cruor(=blod)
- samme (sami), όμοιος(=ens) ομάδα(=gruppe, hold) μαζεύω(=samle) (<όμός(=samme, ens)) [**som-h₂-o-*]
- sammen (saman), se ▪ samme (a)
- smal (smalr(=lille)), (μῆλον(=småknæg)) [**meh₁lo-*]
- somme (sumr(=nogen)), (άμός(=en eller anden)), se ▪ samme
- sød (sætr), ηδονή(=nydelse) (<ήδύς(=sød)) [**sueh₂d-ú-*], suavis(=sød)
- tam (tamr), se ▪ tæmme (v)
- tynd (þunnr), τεινώ(=strække) [**ten(h₂)-*], tendō(=strække)
- tør (þurr), (τέρσομαι(=tørres)) [**ters-*], terra(=jord)
- var (varr(=agtrågivende)), όραση(=syn) (<οράω(=se)) [**uer-*], vereor(=ære, frygte)
- vammel (váma(=kvalme)), εμετός(=opkast) (<εμέω(=kaste op)) [**uemh₁-*], vomō(=kaste op)
- varm (varmr), θερμός [**g^{wh}er-mo-*] θερίζω(=høste) θέρος(=sommer) [**g^{wh}er-*], formus

Vedrørende den videnskabelige baggrund for teorien om sproglægtsskab og protosprog henvises til litteraturen, fx L. Hjelmslev (1963).

Vedrørende lydene i PIE, se https://en.m.wikipedia.org/wiki/Proto-Indo-European_phonology.

Lydændringer:

S-lyden foran vokal (og *r) i begyndelsen af et ord i PIE er i reglen bevaret i dansk, oldnordisk og latin, men i oldgræsk er den blevet til en h-agtig lyd (spiritus asper), som skrives med et diakritisk tegn over bogstavet (et spejlvendt komma, ◌̑). Hvis et græsk ord begynder med σ + vokal, skyldes det enten, at ordet ikke stammer fra PIE, eller at s-lyden er opstået ved lydændring, fx t>s. Til trods for at aspirationen forsvandt allerede i hellenistisk tid, er aspirationstegnet blevet brugt helt op til moderne tid og angives på dansk med et h i fremmedord som fx Helios, homogen, heksa(h)eder, hypnose, hedonisme, diarr(h)é og r(h)eumatisme.

Eksempler: sang (ὄμφή), seks (ἕξ), syv (ἑπτὰ), søn (υἰός), sol (ἥλιος), so (ὄς), sved (ἰδρώς), salt (ἄλς), sime (ἰμάς), søvnl (ὑπνος), sy (ὕμην), sæde (ἔδρα), søge (ἠγέομαι), samme (ὁμός), sød (ἡδύς), strømme (ῥέω).

Tabellens danske ord (som udelukkende er nordiske arveord) og de tilsvarende oldnordiske ord er på den anden side underlagt den germanske lydforskydning (se https://da.m.wikipedia.org/wiki/Germanske_lydforskydning).

Eksempler (den afledte lyd i græsk og latin er angivet i parentes):

- *p(>π,p) til f: fem, få, for, fader, fod, fjer, fjor (i fjor), fæ, falme, fare, fjærte, flette, fnyse, ful, flere, flad, flod, folk
- *k(>κ,c) til h: hundrede, hjerne, hjerte, halm, hund, horn, hjul, hjem, høre, holm, holt, hud, have, hul, hård, (h)li, (h)lyd
- *d(>δ,d) til t: to, ti, tand, tåre, træ, tømmer, te, tæmme
- *ǵ(>γ,g) til k: køn, kone, knæ, kam, kløve, kunne
- *g^w(>β,b/v/g) til k/kv: ko, kvie, kværn, komme, kvik
- *t(>τ,t) til þ (og videre til d eller t i dansk og th i engelsk): du, den, tre, tynd, tjur, tyr, tø, tag, tække, tør
- *b^h(>φ,f) til b: broder, bryn, bøg, blomst, bære, bo
- *g^h(>χ,h/f) til g: gås, gyde, gul, gerne, galde, gabe, gane, gat, garn, går (i går), gård
- *d^h(>θ,f) til d: duft, dør

Reglerne for den germanske lydforskydning (Grimm's lov) gælder for PIE-konsonanter, der står først i ordet. Hvis p, t eller k står efter s, ændres de ikke. Findes konsonanten (p, t, k og s) inde i ordet, gælder en yderligere regel, som kaldes Verner's lov (se https://da.m.wikipedia.org/wiki/Verners_lov).

Eksempel: Græsk 'πατήρ', gotisk 'fadar' (ikke som forventet 'fapar'). Sammenlign med græsk 'φράτωρ', gotisk 'brōþar' (her står t efter trykstærk stavelse og ændres med normal lydforskydning til þ). Gotisk er valgt i eksemplet, fordi ændringerne efter Verners lov er udvisket ved yderligere regelmæssige ændringer i de nyere germanske sprog. Germanske ord har med ganske få undtagelser tryk på første stavelse (ikke på forstavelser som ge-, be-, for-).

Den meget almindelige nominativendelse *-os i PIE, som genfindes næsten uændret i græsk og latin (-ος og -us), er i urgermansk blevet til *-az. I vikingetiden i Norden var endelsen udviklet til -r (ses i mange af de oldnordiske ord i tabellen). I islandsk og færøsk er endelsen nu blevet til -ur, mens den i de andre nordiske sprog helt er forsvundet (ses dog som relik i det danske ord 'ung-er-svend').

Udover ændringen af den ovenfor omtalte s-lyd er der sket flere andre lydændringer fra PIE til græsk. Fx, har den labiale komponent (^w) i lyden *g^w i nogen tilfælde taget overhånd og er blevet til β (i enkelte tilfælde dog til δ), mens lyden er blevet til k eller kv i dansk (se eksemplerne ovenfor, bl.a. ▪ kvik/βίος(=liv)). På tilsvarende måde er *k^w blevet til π eller τ, hvor lyden i reglen er blevet til f eller (h)v i dansk (fx ▪ fire/τέσσερις), og *g^{wh} er blevet til φ eller θ (fx ▪ varm/θερμός). Den oprindelige w-lyd, som i visse dialekter blev skrevet med bogstavet F (digamma), forsvandt, fx i ordet for vin (ῥ)οῖνος, som svarer til (lat.) vinum, se også ▪ vidje, som har samme PIE-rod med betydningen 'dreje, bøje'.

De græske ord 'άκμων', 'αστέρι', 'ακούω', 'αμέλγω', 'ερυθρός', 'ερέτης', '(ο)δόντι', 'όνειδος', 'όνυξ', 'ομφαλός' og 'όνομα' begynder med vokaler, som afspejler nogle specielle konsonater ("H-laryngalerne", *h₁, *h₂ og *h₃) i PIE. Når de optrådte før en almindelig konsonant i begyndelsen af et ord, blev H-lydene til vokalerne e, a og o i græsk, mens der ikke er sket en tilsvarende udvikling i de andre indoeuropæiske sprog, bortset fra armensk. De nært beslægtede ord i dansk er således henholdsvis 'hammer', 'stjerne', 'høre', 'malke', 'rød', 'roer', 'tand', 'nid', 'negl', 'navle' og 'navn', som alle mangler den indledende vokal. Fra armensk kan som eksempel nævnes *անուն* 'anun'(=navn), der ligesom 'όνομα' har den indledende vokal. Teorien om H-lydene blev bekræftet, da man opdagede, at to af lydede fandtes i hittitisk kileskrift. I de andre indoeuropæiske sprog har de forsvundne H-lyde farvet de tilstødende vokaler på forskellig vis.

En aspireret konsonant før en aspireret konsonant er blevet deaspireret (Grassmanns lov), se fx ▪ *gavl* (gaf), κεφαλή(=hoved, top) [*g^h..b^h > κ..φ], ▪ *bov* (bógr), πρήχης(=underarm) [*b^h..ǵ^h > π..χ], ▪ *binde* (binda), πενθερός(=svigerfar, "bundet ved ægteskab") [*b^h..d^h > π..θ], ▪ *dej* (deig), τείχος(=mur) [*d^h..ǵ^h > τ..χ], ▪ *du* (duga), τύχη(=held, lykkehæf), ▪ *drage* (draga), τρέχω(=løbe) [*d^h..ǵ^h > τ..χ] og ▪ *døvn* (dauf), τυφλός(=blind) [*d^h..b^h > τ..φ].

Fra klassisk oldgræsk til nygræsk har udtalen af β ændret sig fra b til v, og især har vokallydene ændret sig meget. To sammenstillede ustemte lukkelyde eller hæmmelyde blev dissimileret til lukkelyd+hæmmelyd, fx ππ>φτ (fx πίπτω>πέφτω) og χθ>χτ (fx χθεις>χτες). De væsentligste af ændringerne skete allerede i hellenistisk tid (fra 300 år f.v.t.), da forløberen til moderne græsk (fællessproget 'koine') opstod. Til trods for lydændringerne har man i vidt omfang bevaret den klassiske retstavning (brugen af de forældede diakritiske tegn for aspiration og tone blev dog officielt afskaffet i 1982). Oprindeligt forskellige vokallyde skrives som i oldgræsk, selv om lydene i de nedarvede ord udtales ens (αι=ε), (η=υ=ει=οι=ι) og (ω=ο).

Låneord:

Oldnordisk (=oldislandsk) er det middelalderlige vestnordiske skriftsprog, kendt fra sagalitteraturen. Dansk, svensk og østnorsk er østnordiske sprog. Vestnordisk og østnordisk var i vikinge- og landnamstiden dialekter af det fællesnordiske sprog 'dansk tunge'. Det ældre "urnordiske" sprog kendes kun fra runeindskrifter. Mens sagaerne blev skrevet på Island, var Danmark under større sproglig påvirkning sydfra, således at dansk meget hurtigere end islandsk optog låneord.

Oldnordisk har dog ikke så få låneord, fx 'mylna' (mølle) fra latin ('molina') via oldsaksisk. Det oldnordiske ord 'kál' (kål) stammer også fra latin ('caulis', se ▪ hul). Kristendommens indførelse i Norden havde i den sammenhæng stor betydning. Gamle ord som 'kirke' (oldnordisk 'kirkja'), 'præst' ('prestr') og 'degn' ('djákn') er selvsagt låneord, ligesom 'salme', 'kor', 'kors', 'alter', 'provst', 'biskop', 'pastor', 'munk', 'nonne', 'kloster', 'skrive', 'pen', 'brev', 'mur', 'tegl' og 'tårn'.

I tabellen med beslægtede ord ses kun danske ord af nordisk oprindelse. Danske og oldnordiske låneord er ikke medtaget, heller ikke hvis de er lånt fra andre germanske sprog og er beslægtede med græsk efter samme regler som de nordiske ord. Mange danske ord, som ikke findes på oldislandsk, kan være kommet ind i østnordisk fra vestgermansk allerede i vikingetiden, fx

- blive (oldeng. belifan(=forblive)), λίπος(=fedt) [*leip-]
- bone (oldeng. bonian(=gøre blank)), φαίνομαι(=vise sig) (<φαίνω(=vise)) [*b^heh₂-]
- tvære (oldeng. þweran(=røre)), σурτός(=kædedans) (<σύρω(=trække)) [*tuer-]
- tære (oldeng. teran(=sønderrive)), δέρμα(=skind) δέρω(=flå) (<δέρω(=flå)) [*der-]

Bemærk, at ingen af de danske og oldnordiske ord i tabellen begynder med p; ingen oprindelige nordiske ord begynder med dette bogstav. Det danske ord 'på' er tilsyneladende en undtagelse, men det er en senere udvikling fra det oprindelige 'upp á', svarende til engelsk 'upon'.

Dansk har siden vikingetiden optaget et overvældende stort antal låneord. En moderne dansk tekst består faktisk mest af ikke-nordiske ord. Nygræsk benytter i langt højere grad oldtidssprogets

ordforråd. Det er muligt uden de store problemer at skrive en nogenlunde forståelig nygræsk tekst om et vilkårligt emne alene med ord af oldgræsk oprindelse. Der findes dog en hel del italienske og latinske låneord (fx βόλτα < (ital.)volta og σπίτι < (lat.)hospitium), samt et mindre antal engelske og franske fremmedord (fx φουτμπόλ(=fodbold) og γκαράζ(=garage)). Hertil kommer mange lærde og tekniske ord (også udenlandske fremmedord, fx εκπομπή(=emission) og δορυφόρος(=satellit), konstrueret på grundlag af oldgræsk, og flere end 300 tyrkiske låneord for den moderne verdens ting og begreber, fx γλέντι(=fest), εργένης(=ungkarl), ζόρι(=tvang), ζουμπούλι(=hyacint), καβγάς(=skænderi), καβούκι(=skal), καζάνι(=gryde), καΐκι(=sejlbåd), καπάκι(=låg), καρπούζι(=vandmelon), κουβάς(=spand), κέφι(=humør), κιμάς(=hakkedød), λεβέντης(=mandfolk), μαγιά(=gær), μεζές(=snack), μουσαφίρης(=gæst), μπακάλης(=købmand), μπελάς(=besvær), μπαμπάς(=far), μπογιά(=maling), μπόι(=højde), μπόρα(=regnbyge), νταντά(=barnepige), ντιβάνι(=sofa), ντουβάρι(=væg,mur), ντουλάπι(=skab), παπούτσι(=sko), παντζούρι(=skodde), περβάζι(=vindueskarm), ράφι(=hylde), ρεζίλι(=naragtig), σάστισμα(=forbløffelse), σεργιάνι(=spadseretur), σόι(=slægt), σοκάκι(=stræde), σόμπα(=ovn), ταβάνι(=loft), ταψί(=ovnfad), τενεκές(=dunk), τέντζερης(=kobbergryde), τζάκι(=pejs), τζάμι(=rude), τζάμπα(=gratis), τσάντα(=taske), τσέπη(=lomme), τουφέκι(=gevær), φραντζόλα(=franskbrød), χαλί(=gulvtæppe), χάλι(=slem forfatning) og χασάπικο(=slagterbutik). Som en pudsighed i denne forbindelse kan nævnes, at det nygræske ord λιμάνι(=havn) er lånt fra det tyrkiske liman(=havn), som igen er lånt fra det ældre græske ord λιμένι (< λιμήν)(=havn). De tyrkiske ord blev tidligere af purister betragtet som uønsket sprogforurening, men de har vel snarere beriget det nygræske sprog med en eksotisk duft, ligesom de tyrkiske rytmer og klange har beriget musikken.

I oldtiden, hvor der før grækernes indvandring i forvejen levede en befolkning med et ikke-indoeuropæisk sprog i det græske område (bl.a. pelasgerne i Thessalien og minyerne i Boiotien), og hvor der i øvrigt fandtes udviklede kulturer i mellemøsten og maritime handelsforbindelser i Middelhavsområdet (fønikerne), blev et meget stort antal låneord optaget i græsk, fx har det velklingende oldgræske ord θάλασσα(=hav) ingen forbindelse med PIE, hvis ord for hav kendes fra andre indoeuropæiske sprog, fx marr(=sø, hav) i oldnordisk (jf. marehalm) og mare(=hav) i latin.

Det græske alfabet bygger på det fønikiske, og de fleste af bogstavernes navne er semitiske lån. Der er i nyere tid blandt sprogforskere opnået en almindelig erkendelse af, at græsk godt nok i sin kerne er et indoeuropæisk sprog, men at det i sit ordforråd også i høj grad bygger på et eller flere ikke-indoeuropæiske substratsprog (før-græsk). Mange før-græske ord kendes på dansk i form af person- og stednavne samt fremmedord, fx Eros, Hellas, Odysseus, Hefaistos, Apollon, Afrodite, Korinth, Pyrgos, akantus, antracit, kantarel, krystal, cylinder, engel, kalender, metal, karakter, elegi, labyrint, guitar/citer, absinth, daktyl, hermeneus, molybdæn, mekanik, tyran, kolos, parnas, psyke, syrinx, salpinx, thorax, basilisk og basilika [begge < βασιλεύς(=konge); det oprindelige navn for konge/herre var κοίρανος, som er beslægtet med det danske ord 'hær' samt Odins tilnavn 'herjann'].

Også i dansk finder man ord, fx 'ært', 'ged' og 'nød', som stammer fra en tid før den indoeuropæiske indvandring. I latin finder man tilsvarende ordene 'ervum', 'haedus' og 'nux', men det er blevet påvist, at disse etymologisk beslægtede danske og latinske ord stammer fra et ukendt ikke-indoeuropæisk sprog, som formentlig kom til Europa fra syd med indvandrere fra Mellemøsten, som bragte kendskabet til landbrug med sig. Ordet 'skov' er rent nordisk og af ukendt oprindelse, men det er klart, at befolkningen i Norden - som i mere end tusind år slidsomt havde brændt og fældet skov - må have haft et ord for skov før indoeuropæernes ankomst.

Det er usikkert, hvornår det indoeuropæiske sprog kom til Norden, men der er god sandsynlighed for, at det skete med enkeltgravskulturen (gravhøjene) i slutningen af bondestenalderen, ca. 2800 år f.v.t. På det tidspunkt var der indvandring på den jyske halvø fra sydøst af et nomadefolk med kvæg, oksetrukne vogne og heste. De havde brug for græsningsarealer til deres dyr, hvilket må have givet anledning til konflikt. Militært og organisatorisk har de været mere magtfulde end de fastboende bønder - dem med jættestuernerne og de slebne flintøkser -, således at bøndernes sprog med tiden blev reduceret til et substratsprog - et sprog, som forsvandt, bortset fra ord, som blev lånt ind i det nye sprog. Dette sprog udviklede sig videre gennem den nordiske bronzealder med lydændringer og var i jernalderen med lån fra kelterne mod syd blevet til det protogermanske sprog. Indvandrerens DNA

og traditionen med enkeltgrave kan føres tilbage til et hyrdefolk med høvdinge (yamna-kurgan kulturen) fra den pontisk-kaspiske steppe nord for Kaukasus.

En strøtanke: Bliver låneord udvalgt efter deres skønhed? Det danske ord 'lærke' formodes at være beslægtet med det franske 'alouette', som kommer fra et gallisk substratord i latin ('alauda').

Referencer:

Louis Hjelmslev: Sproget - En introduktion, Berlingske Forlag (1963)

Wiktionary [åben, og dermed ikke helt autoritativ, multilingual ordbog på nettet, som også indeholder artikler vedrørende det proto-indoeuropæiske sprog]: <https://en.m.wiktionary.org/>

Ordbog over det danske sprog (netudgaven): <http://ordnet.dk/ods/forside>

N. Å. Nielsen: Dansk etymologisk ordbog, Gyldendal (1966) [Nogle af Nielsens græske etymologiske forklaringer afvises af Beekes (2010) og er derfor ikke medtaget i ordlisten. Nyere forskning har påvist, at et ikke-indoeuropæisk substratsprog ('før-græsk') har haft meget større indflydelse på det græske ordforråd, end man tidligere forestillede sig.]

R. Beekes: Etymological Dictionary of Greek, Leiden, Boston: Brill (2010) [*PIE-ordstammerne i tabellen er kopieret fra dette værk]

Michiel de Vaan: Etymological Dictionary of Latin and the other Italic Languages, Leiden, Boston: Brill (2008)

E. Jonsson: Oldnordisk ordbog, Det kongelige oldskrift-selskab (1863)

Ebba Hjorth (hovedredaktør): Dansk sproghistorie, Aarhus Universitetsforlag (2016)

C. Berg: Græsk-dansk ordbog til skolebrug, Gyldendal (1885)

Ελληνικό λεξικό, Τεγόπουλος - Φυτράκης (1991)

R. Hesse: Σύγχρονο Ελληνοδανικό Λεξικό (Nygræsk-dansk ordbog), Εκδόσεις Πατάκη (1998)

Th. Hastrup: Latin-dansk ordbog, Gyldendal (1963)

P. Mackridge: The modern greek language, Oxford University Press (1985)

[Dokumentet som pdf-fil.](#)

Nygræsk indeks:

αβγό, se ▪ æg (egg)
άγκιστρο, se ▪ angel (öngull)
αγκώνας, se ▪ eng (eng)
αγρός, se ▪ ager (akr)
άγχος, se ▪ anger (anгр(=fortræd))
αγχώνω, se ▪ angre (anгр(=fortrædige))
άγω, se ▪ age (aka(=flytte, køre))
ακίδα, se ▪ æg (egg)
άκμων, se ▪ hammer (hamarr(=sten, klippe))
ακούω, se ▪ høre (heyra)
αλάτι, se ▪ salt (salt)
αλείφω, se ▪ leve (lifa)
αλιπήριος, se ▪ led (leiðr)
άλλος, se ▪ eller (ellar)
αλώνι, se ▪ lo (lófi)
άλως, se ▪ lo (lófi)
αμφί-, se ▪ om (um, umb)
άνεμος, se ▪ ånde (anda)
αντί, se ▪ end (enn(=endnu))
άξονας, se ▪ aksel (öxl)
από, se ▪ af (af)
απολαύω, se ▪ løn (laun)
απόψε, se ▪ aften (aftann)
απώτερος, se ▪ efter (eptir)
αρμέγω, se ▪ malke (mjolka)
άροτρο, se ▪ ard (arðr)
αστέρι, se ▪ stjerne (stjarna)
αυγή, se ▪ øge (auka)
αυξάνω, se ▪ øge (auka)
αφτί, se ▪ øre (eyra)
βαδίζω, se ▪ komme (koma)
βαθμός, se ▪ komme (koma)
βάλλω, se ▪ kval (kvöl)
βάρος, se ▪ kværn (kvern)
βαρύς, se ▪ kværn (kvern)
βατός, se ▪ komme (koma)
βήμα, se ▪ komme (koma)
βίος, se ▪ kvik (kvíkr)
βόδι, se ▪ ko (kýr)
γενειάδα, se ▪ kind (kinn)
γένος, se ▪ køn (kyn)
γερανός, se ▪ trane (trana)
γέρος, se ▪ karl (karl)
γεύομαι, ▪ kyse (kjosa)
γεύση, ▪ kyse (kjosa)
γίνομαι, se ▪ køn (kyn)
γιος, se ▪ søn (sonr)
γλείφω, se ▪ slikke (sleikja)
γλοιώδης, se ▪ klæg(=leret dynd, stikflue) (kleggi(=stikflue))
γλυπτός, se ▪ kløve (kljúfa)
γνωρίζω, se ▪ kunne (kunna)
γόμφος, se ▪ kam (kambr)
γόνυ, se ▪ knæ (kne)
γράφω, se ▪ krabbe (krabba)
γυμνός, se ▪ nøgen (nakinn)

γυναίκα, se ▪ kone (kona)
δαγκώνω, se ▪ tang (töng)
δάκρυ, se ▪ tåre (tár)
δαμάζω, se ▪ tæmme (temja)
δάπεδο, se ▪ toft(=tomt) (topt(=grund til bygning))
δείχνω, se ▪ te(=vise sig) (tjá)
δέκα, se ▪ ti (tíu)
δέρμα, se ▪ tære (tæra)
δήμος, se ▪ tid (tíð)
Δίας, se ▪ Tyr (Týr)
δόμος, se ▪ tømmer (timbr)
δόντι, se ▪ tand (tönn)
δρέπω, se ▪ trævl (trefill)
δρυς, se ▪ træ (tré)
δύο, se ▪ to (tvá)
δω, se ▪ vide (vita)
έαρ, se ▪ vår (vár)
εγώ, se ▪ jeg (ek)
έδεσμα, se ▪ æde (eta)
έδρα, se ▪ sæde (sæti)
?εικόνα, se ▪ uge (vika)
είδηση, se ▪ vis (vis)
είδος, se ▪ vis (vis)
ειλεός, se ▪ vælde (vella)
εκατό, se ▪ hundrede (hundrað)
εκείνος, se ▪ han (hánn)
ελαφρός, se ▪ let (létt), ▪ lunge (lunga)
έλλειψη, se ▪ leje (leiga)
εμετός, se ▪ vammel (váma(=kvalme))
εμπόδιο, se ▪ fod (fótr)
εν, se ▪ i (í)
εννέα, se ▪ ni (níu)
εντόσθια, se ▪ ister (istr)
έξι, se ▪ seks (sex)
έπομαι, se ▪ se (sjá)
έργο, se ▪ værk (verk)
ερείπιο, se ▪ rive (rífa(=sønderrive))
ερέτης, se ▪ ro (róa)
έτος, se ▪ vædder (veðr)
εφτά, se ▪ syv (sjau)
εχίνος, se ▪ igel (igull)(=pindsvin)
έχω, se ▪ sejr (sigr)
έως, se ▪ øster (austr)
ζύμη, se ▪ ost (ostr)
ζυμώνω, se ▪ ost (ostr)
ζυγός, se ▪ åg (ok)
ηγεμόνας, se ▪ søge (sækja(=opsøge, angribe))
ηδονή, se ▪ sød (sætr)
ηθμός, se ▪ sold (sáld)
ήθος, se ▪ sæd (siðr)
ήλιος, se ▪ sol (sól)
θερίζω, se ▪ varm
θερμός, se ▪ varm (varmr)
θέρος, se ▪ varm (varmr)
θέση, se ▪ dåd (dáð)
θηλή, se ▪ die (dilk)
θήλυ, de ▪ die (dilk)

θυγατέρα, se ▪ datter (dóttir)
θυμός, se ▪ duft (duft(=støv))
θύρα, se ▪ dør (dyrr)
θωμός, se ▪ dom (dómr)
ιδέα, se ▪ vide (vita)
ιδρώτας, se ▪ sved (sveiti)
ιμάντας, se ▪ sime(=bånd, line) (simi(=bånd, snor, telefon på islandsk!))
ιστορία, se ▪ vide (vita)
ιτιά, se ▪ vidje (viðja, víðir(=pil))
καλάμι, se ▪ halm (halmr)
καλώ, se ▪ glamme (glama)
κάπρος, se ▪ havre (hafri(="bukkekorn"))
καρδιά, se ▪ hjerte (hjarta)
καύλα, se ▪ hul (holr)
κείτομαι, se ▪ hjem (heimr)
κέλητας, se ▪ holde (halda)
κερατάς, se ▪ hjort (hjötr)
κέρατο, se ▪ horn (horn)
κεφαλή, se ▪ gavl (gafll)
κηδεία, se ▪ had (hatr)
κινώ, se ▪ hedde (heita)
κλάδος, se ▪ holt (holt(=lille skov))
κλίνη, se ▪ li(=skråning) (hlið)
κλίση, se ▪ li(=skråning) (hlið)
κοιμάμαι, se ▪ hi (hið)
κολοφώνας, se ▪ holm (holmr)
κόλπος, se ▪ hvælv (hvalf(=hvælving))
κοράκι, se ▪ ravn (hrafn)
κουρά, se ▪ skære (skera)
κράση, se ▪ røre (hræra)
κρασί, se ▪ røre (hræra)
κρατήρας, se ▪ røre (hræra)
κράτος, se ▪ hård (harðr)
κρατώ, se ▪ hård (harðr)
κρέας, se ▪ rå(=ubehandlet, blodig) (hrár)
κρίνω, se ▪ ren (hreinn)
κύκλος, se ▪ hjul (hjól)
κύτος, se ▪ hud (húð)
κύων, se ▪ hund (hundr)
κώμη, se ▪ hjem (heimr)
λέγω, se ▪ læge (læknir)
λείπω, se ▪ leje (leiga)
λευκός, se ▪ lue (leygr)
λεχώννα, se ▪ ligge (liggja)
λίπος, se ▪ lever (lifr)
λούζω, se ▪ lud (lauðr)
λυγίζω, se ▪ lukke (lykja)
λύκος, se ▪ ulv (úlfr)
λύνω, se ▪ le (lé)
λύχνος, se ▪ lys (ljós)
μαδών, se ▪ mad (matr)
μαζεύω, se ▪ samme (sami)
μακρός, se ▪ mager (magr)
μάτι, se ▪ øje (auga)
με, se ▪ mig (mik)
μεγάλος, se ▪ megen, møgel- (mikill)
μέθη, se ▪ mjød (mjöðr)

μειώνω, se ▪ mindre (minni)
μένος, se ▪ monne(=kunne tænkes) (munu)
μέσος, se ▪ midt (mitt)
μετά, se ▪ med (með)
μέτρο, se ▪ mál (mál)
μήνας, se ▪ máne (máni)
μητέρα, se ▪ moder (móðir)
μύγα, se ▪ myg (mý)
μύλος, se ▪ male (mala(=knuse))
μυρμήγκι, se ▪ myre (maurr)
μυς, se ▪ mus (mús)
νέος, se ▪ ny (nýr)
νεύρο, se ▪ sno (snúa)
νεφρός, se ▪ nyre (nýra)
νήθω, se ▪ nål (nál)
νίβω, se ▪ nøkke (nykr(=vandåndl))
νιππήρας, se ▪ nøkke (nykr(=vandåndl))
νιφάδα, se ▪ sne (snjór)
νόμος, se ▪ nemme (nema(=tage, opfatte))
νυν, se ▪ nu (nú)
νύχι, se ▪ negl (nagl)
νύχτα, se ▪ nat (nátt)
οίαξ, se ▪ åre (ár)
οίδημα, se ▪ edder (eitr(=gift))
οκτώ, se ▪ otte (átta)
ολισθαίνω, se ▪ slæde (slæði)
ομάδα, se ▪ samme (sami)
όμοιος, se ▪ samme (sami)
ομφαλός, se ▪ navle (nafli)
όνειδος, se ▪ nid (nið)
όνομα, se ▪ navn (nafn)
όραση, se ▪ var (varr(=agtpågivende))
ορέγομαι, se ▪ rette (retta(=gøre lige, udstrække))
όρεξη, se ▪ rette (retta(=gøre lige, udstrække))
όρνις, se ▪ ørn (ari, örn)
οροφή, se ▪ rev (rif(=ribben))
όροφος, se ▪ rev (rif(=ribben))
ορφανός, se ▪ arv (arfr)
ουρά, se ▪ ars(=bagdel) (ars)
όχημα, se ▪ vogn (vagn)
όψη, se ▪ øje (auga)
παιδί, se ▪ få (fár)
πατέρας, se ▪ fader (faðir)
πάω, se ▪ age (aka(=flytte, køre))
πεδίο, se ▪ fod (fótr)
πεζός, se ▪ fod (fótr)
πεθερός, se ▪ binde (binda)
πείσμα, se ▪ binde (binda)
πελιδνός, se ▪ falme (fölna<fölr(=bleg, gusten))
πενία, se ▪ spinde (spinna)
πέντε, se ▪ fem (fimm)
πέρδομαι, se ▪ fjærte (freta)
πέρυσι, se ▪ i fjor (i fjorð)
περνώ, se ▪ fare (fara(=færdes))
πήχης, se ▪ bov (bógr)
πλατύς, se ▪ flad (flatr)
πλέκω, se ▪ flette (flétta)

πληγή, se ▪ flagre (flögra)
πλήγμα, se ▪ flagre (flögra)
πλήττω, se ▪ flagre (flögra)
πλήθος, se ▪ folk (folk)
πλήρης, se ▪ fuld (fullr)
πλοίο, se ▪ flod (flóð)
πνεύμα, se ▪ fnyse (fnýsa, fnasa)
πνέω, se ▪ fnyse (fnýsa, fnasa)
πόδι, se ▪ fod (fótr)
ποιμένας, se ▪ fode (fæða)
πολύς, se ▪ flere (fleiri)
πότε, se ▪ hvem (hveim)
πού, se ▪ hvem (hveim)
πουλάρι, se ▪ fól (fyl)
πουλάω, se ▪ fal (falr(=som er til salg))
προ, se ▪ for (fyri(=for, foran))
πτύω, se ▪ spy (spýja(=kaste op))
πυθμένας, se ▪ bund (botn)
πύο, se ▪ ful (fúll(=rådden))
πυρά, se ▪ fyr (fúrr)
πώμα, se ▪ fode (fæða)
ρεύμα, se ▪ strøm (straumr)
ρεύομαι, se ▪ ryge (rjúka(=ryge, flyve op))
ρήμα, se ▪ ord (orð)
σκαλίζω, se ▪ skille (skilja)
σκατό, se ▪ skarn (skarn)
σκάω, se ▪ hinke (hinka)
σκελετός, se ▪ helme(=holde op, blive mat af tørst)
σκέφτομαι, se ▪ spá (spá)
σκήπτρο, se ▪ skaft (skapt)
σκληρός, se ▪ helme(=holde op, blive mat af tørst)
σπαρταρώ, se ▪ sparke (sparka)
σπάω, se ▪ spænde (spenna)
σπεύδω, se ▪ spyd (spjót)
στάση, se ▪ stá (standa)
στέγη, se ▪ tække (þekja)
στεγνός, se ▪ tække (þekja)
στέκομαι, se ▪ stá (standa)
στέλνω, se ▪ stald (stallr)
στενάζω, se ▪ stønne (stynja)
στίγμα, se ▪ tidsel (þistill)
στίζω, se ▪ tidsel (þistill)
στίχος, se ▪ stige (stíga)
στολή, se ▪ stald (stallr)
στοχεύω, se ▪ stang (stöng)
στόχος, se ▪ stang (stöng)
στραγγαλίζω, se ▪ streng (strengr)
στρατός, se ▪ strø (strá)
σρώμα, se ▪ strå (strá)
συ, se ▪ du (þu)
σχίζω, se ▪ skide (skita)
τάλαντεύω, se ▪ tåle (þola)
ταύρος, se ▪ tyr (þjórr)
τείνω, se ▪ tynd (þunnr)
τείχος, se ▪ dej (deig)
τέρπω, se ▪ tarv (þörf(=behov))
τέσσερις, se ▪ fire (fjórir)

τέχνη, se ▪ tengsel(=håndøkse til udhuling) (þexla(=økse))
τρεις, se ▪ tre (þrír)
τρέχω, se ▪ drage (draga)
τρίβω, se ▪ tråd (þráðr)
τύλος, se ▪ told(åre-) (þollr)
τύπος, se ▪ stub (stubbr)
τυφλός, se ▪ døv (daufnr)
τύχη, se ▪ du (duga)
υγρός, se ▪ våge (vök, vökr(=fugtig))
ύδωρ, se ▪ vand (vatn)
υετός, se ▪ suge (súga)
υμήν, se ▪ sy (sýja)
υπέρ, se ▪ over (yfir)
ύπνος, se ▪ søvn (svefn)
υπό, se ▪ op (upp)
υστερία, se ▪ ud (út)
ύστερος, se ▪ ud (út)
υφαίνω, se ▪ væve (vefa)
φακός, se ▪ bønne (baun)
φαλλός, se ▪ bul (boli(=tyr))
φείδομαι, se ▪ bide (bita)
φέρω, se ▪ bære (bera)
φηγός, se ▪ bøg (bók)
φήμη, se ▪ bøn (bænr)
φλέγω, se ▪ blak (blakkr)
φρέαρ, se ▪ brønd (brunnr)
φρύδι, se ▪ (øjne-)bryn (brún)
φτερό, se ▪ fjer (fjörðr)
φύλλο, se ▪ blomst (blómi)
φύομαι, se ▪ bo (bua)
φύση, se ▪ bo (bú)
φωνή, se ▪ bøn (bænr)
χαίνω, se ▪ gabe (gapa)
χαίρω, se ▪ gerne (gjarna)
χάσκω, se ▪ gabe (gapa)
χέζω, se ▪ gat (gat(=hul, åbning))
χειμώνας, se ▪ gimmer (gimbr(=vintergammelt hunlam))
χήνα, se ▪ gås (gás)
χθόνιος, se ▪ gom [*overleveret i 'brudgom'*] (gumi(=mand, jordboer))
χλεύη, se ▪ glemme (gleyma(=være lystig))
χλιδή, se ▪ glitre (glitra)
χλωρός, se ▪ gul (gulr)
χολή, se ▪ galde (gall)
χορδή, se ▪ garn (garn<görn(=tarm))
χορτάρι, se ▪ gård (gardr<gerði(=gærde))
χρίζω, se ▪ grime (gríma(=ansigtsmaske))
Χριστός, se ▪ grime (gríma(=ansigtsmaske))
χτες, se ▪ i går (i gær)
χυλός, se ▪ gyde (gjóta)
χύνω, se ▪ gyde (gjóta)
ψάρι, se ▪ aften (aftann)
ωλένη, se ▪ alen (áln)
ωμός, se ▪ hamper (apr(=hård, bitter))
ώμος, se ▪ ås (áss)
ώρα, se ▪ år (ár)